

248783

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกัน
ภาวะอุณหภูมิกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่
และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย โรงพยาบาลแพร์

สุทิวา สุรียนต์

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกัน
ภาวะอุนหภูมิภายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่
และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย โรงพยาบาลแพร์

สุทิวา สุริยนต์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

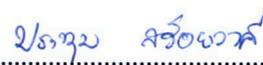
ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกัน
ภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่
และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย โรงพยาบาลแพร์

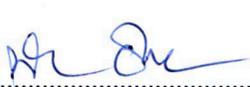
สุทิวา สุรินต์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุม สร้อยวงค์

.....
รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ ชงชัย

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ ชงชัย

.....กรรมการ
ดร. กัญญารัตน์ ผึ้งบรรหาร

23 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จลง ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ฉวีวรรณ ชงชัย อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้ข้อคิดเห็นของการค้นคว้าแบบอิสระในทุกขั้นตอน ตลอดจนให้กำลังใจ และเอาใจใส่แก่ ผู้ศึกษาตลอดมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนายแพทย์สมคิด เอื้ออภิสิทธิ์วงศ์ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแพร์ หัวหน้ากลุ่ม การพยาบาล วิทยาลัยแพทย์ทุกท่าน หัวหน้าวิทยาลัยพยาบาล เพื่อนร่วมงานทุกท่านและหน่วยงาน ห้องผ่าตัดที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกระหว่างดำเนินการศึกษา ขอขอบคุณผู้ปวย ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการศึกษา ทำให้การศึกษารั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวที่ช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาสามารถดำเนินการค้นคว้าแบบอิสระได้สำเร็จ คุณประโยชน์ อันเกิดจากการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ขอมอบแด่ บุพการี คณาจารย์ ผู้ปวยที่มีส่วนให้การศึกษา และดำเนินการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ทั้งที่กล่าวถึงและไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้

สุทิวา สุริยนต์

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย โรงพยาบาลแพร์

ผู้เขียน นางสาวสุทิวา สุริยนต์

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ณวีวรรณ ธงชัย

บทคัดย่อ

248783

การเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย ถือเป็นปัญหาซับซ้อน ที่ต้องการหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติ การศึกษาปฏิบัติการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย โรงพยาบาลแพร์ ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก จำนวน 337 ราย และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก จำนวน 370 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องและการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย โรงพยาบาลมะการักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี พัฒนาโดย สมจิตต์ ชาโชติ (2550) และ 2) เครื่องมือรวบรวมผลลัพธ์ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ ระดับความรุนแรงของภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ และอุบัติการณ์การเกิดภาวะหนาวสั่น การศึกษาดำเนินการตามกรอบแนวคิดของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกของสภาวิจัยทางการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติ ประเทศออสเตรเลีย (NHMRC, 1999) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย

ผลการศึกษา พบว่า

248783

อุบัติการณ์การเกิดภาวะอุณหภูมิกายต่ำในกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก ลดลง เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกในทุกระยะของการผ่าตัด ดังนี้ ระยะผ่าตัดลดลงจาก ร้อยละ 79.82 เป็นร้อยละ 12.43 และระยะหลังผ่าตัดลดลงจาก ร้อยละ 73.89 เป็นร้อยละ 14.32 ส่วนระดับความรุนแรงของภาวะอุณหภูมิกายต่ำอยู่ในระดับ 1 สำหรับการเกิดภาวะหนาวสั่นในระยะหลังผ่าตัด มีอุบัติการณ์ลดลง จากร้อยละ 2.08 เป็นร้อยละ 0.27

ผลการศึกษาครั้งนี้ ชี้ชัดถึงประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย โรงพยาบาลแพร์ ผู้ศึกษาได้นำเสนอแนวปฏิบัติทางคลินิกนี้ต่อผู้บริหารสำหรับการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยต่อไป

Independent Study Title	Effectiveness of Implementing Clinical Practice Guidelines for Prevention Hypothermia Among Adult Patients Undergoing Major Surgery and General Anesthesia, Phrae Hospital
Author	Miss Sutiwa Suriyon
Degree	Master of Nursing Science (Adult Nursing)
Independent Study Advisor	Associate Professor Chaweewan Thongchai

ABSTRACT

248783

Hypothermia among patients undergoing major surgery and general anesthesia is a complex problem that needs evidence to guide practice. The purpose of this operations study was to determine the effectiveness of implementing clinical practice guidelines (CPGs) for prevention of hypothermia among adult patients undergoing major surgery and general anesthesia at Phrae Hospital. Subjects included 337 patients in the non-CPGs group and 370 patients in the CPGs group. The instruments consisted of 1) CPGs for prevention of hypothermia among adult patients undergoing abdominal surgery and general anesthesia, developed by Somjit Chachote (2007) and 2) outcome evaluation form which included the incidence of hypothermia, level of hypothermia and the incidence of shivering. The study was based on the CPGs implementing framework of the Australian National Health and Medical Research Council (NHMRC, 1999). Data analysis was done using descriptive statistic.

The findings revealed that:

The incidence rate of hypothermia in the CPGs group was reduced in all stages of the operation when compared with the non-CPGs group. During the intraoperative period, the incidence rate was reduced from 79.82% to 12.43%, while during the postoperative period, the incidence

rate was reduced from 73.89% to 14.32%. Severity of hypothermia was at level 1. For shivering, the incidence rate during the postoperative period was reduced from 2.08% to 0.27%.

The findings of this study confirmed that implementing the CPGs for prevention of hypothermia among adult patients undergoing major surgery and general anesthesia at Phare Hospital had positive outcomes. The researcher presented the CPGs to the hospital administrative committees and recommended implementation for quality improvement of patient care.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	5
คำถามการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การผ่าตัดใหญ่ การให้ระงับความรู้สึกทั่วร่างกายและผลกระทบ	8
ภาวะอุณหภูมิกายต่ำ	12
ภาวะหนาวสั่น	20
การป้องกันการเกิดภาวะอุณหภูมิกายต่ำ	23
การนำแนวปฏิบัติทางคลินิกไปใช้และการประเมินผล	30
ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะ	
อุณหภูมิกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับ	
ความรู้สึกทั่วร่างกาย	36
กรอบแนวคิดในการศึกษา	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	40
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	41
การรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การอภิปรายผล	58
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการศึกษา	63
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้	64
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	64
เอกสารอ้างอิง	65
ภาคผนวก	70
ภาคผนวก ก เอกสารพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	71
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองโครงการวิจัย	80
ภาคผนวก ค เอกสารอนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย	82
ภาคผนวก ง แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเพื่อการป้องกันภาวะ อุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องและ การระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย	83
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	86
ภาคผนวก ฉ ผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติต่อการใช้แนวปฏิบัติ ทางคลินิก	88
ภาคผนวก ช ผลการสังเกตการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางคลินิก	89
ประวัติผู้เขียน	92

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกและกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย จำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคลและการรักษา	49
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกและกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกาย จำแนกตาม ระยะเวลาผ่าตัด จำนวนสารน้ำที่ได้รับทางหลอดเลือดดำ การได้รับสารน้ำทางหลอดเลือดดำ จำนวนเลือดที่สูญเสียระหว่างการผ่าตัด การได้รับเลือด/ ส่วนประกอบของเลือดและการใช้น้ำล้างแผลผ่าตัด	52
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกและกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกายที่มีการเกิดและระดับความรุนแรงภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในระยะก่อนผ่าตัด ระยะผ่าตัด และระยะหลังผ่าตัด	54
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกและกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกายที่มีการเกิดภาวะหนาวสั่นในระยะก่อนผ่าตัด ระยะผ่าตัด และระยะหลังผ่าตัด	57

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
4-1	เปรียบเทียบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกและกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกายที่เกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ	56
4-2	เปรียบเทียบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกและกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการผ่าตัดใหญ่และการระงับความรู้สึกทั่วร่างกายที่เกิดภาวะหนาวสั่น	58